

ÁFALLAÁÆTLUN ML

Samkvæmt Orðabók Menningarsjóðs merkir orðið áfall m.a. slys, tjón, mótlæti, þungbær reynsla eða sjúkdómur. Dauðsföll og slys gera ekki boð á undan sér og því er fólk misvel í stakk búið að taka á áföllum og vinna úr þeim. Oft kemur það í hlut kennara að tilkynna nemendum og samstarfsfólki um slíka hluti og því er gott að hafa einhvern ramma til að styðjast við þegar slíkt ber að höndum.

1 ÁFALLARÁÐ

Áfallaráð fer með verkstjórn þegar válegir atburðir gerast sem snerta nemendur og starfsmenn skólans. Í meginatriðum er hlutverk áfallaráðs að gera vinnuáætlun svo bregðast megi fumlaust og ákveðið við, þegar áföll hafa orðið, s.s. bráð veikindi, alvarleg slys, dauðsföll eða aðrir atburðir sem líklegir eru til að kalla fram áfallastreitu og/eða sorgarviðbrögð.

Lykilatriði er að í hverju tilviki sé mótuð skýr og afdráttarlaus vinnuáætlun um hver sinni hvaða hlutverki, í hvaða röð og hvernig beri að bregðast við. Mikilvægt er að huga vandlega að óskum fjölskyldna þeirra sem hlut eiga að máli hverju sinni. Við skipulag áfallahjálpar og viðbragða, þarf að hafa í huga alla þá einstaklinga sem koma að starfsemi skólans s.s. nemendur, aðstandendur, kennara, stjórnendur, vistarverði og starfsfólk í eldhúsi. Áfallaráð skal sjá til þess að allt starfsfólk fái kynningu á áætluninni og að kennarar fái stuðning og hjálp.

Í kynningu með foreldrum/forráðamönnum nýnema að hausti eru foreldrar/forráðamenn beðnir um að láta ávallt vita ef breyting verður á aðstæðum nemenda vegna alvarlegra slysa, veikinda, dauðsfalla eða annarra áfalla.

Í áfallaráði sitja:

- Skólameistari
- Náms- og starfsráðgjafi
- Húsbóndi á heimavistum
- Ritari

Skólameistari er formaður ráðsins og kallar það saman þegar þörf krefur.

2 FYRSTU VIÐBRÖGÐ

Sá sem fyrstur fær upplýsingar um dauðsfall eða slys, kemur boðum til skólameistara sem kallar áfallaráð saman.

Fyrsti fundur áfallaráðs ætti að vera stuttur. Staðreyndir málsins kynntar, verkum skipt og fyrstu aðgerðir skólans ákveðnar. Óvissa um það sem gerst hefur eykur á óöryggið og streituna. Það er afar mikilvægt að upplýsingastreymi til og frá skólanum sé gott.

Skólameistari kallar starfsmenn skólans saman. Starfsmönnum er tilkynnt hvað gerst hefur og hvernig skólinn hyggst taka á málum.

Nemendum skólans sagt frá atburðinum á húspingi eða í skólastofum, eftir atvikum. Æskilegt er að leyfa nemendum að ræða um atburðinn og líðan sína.

Skólameistari hefur samband og samráð við aðstandendur varðandi aðgerðir skólans.

Sé um dauðsfall að ræða:

- Húsvörður flaggar í hálfu stöng að tilkynningu lokinni.
- Ritari setur fram dúkað borð og kveikir á kerti.

Í lok skóladagsins koma starfsmenn skólans saman með áfallaráði. Farið er yfir nöfn þeirra sem tengjast atburðinum s.s. ættingja og vini. Aðgerðir næstu daga ræddar.

Samskipti við lögreglu og fjölmiðla eru í höndum skólameistara eða staðgengils hans.

3 ALVARLEG SLYS/DAUÐSFALL Í SKÓLA

Sá starfsmaður, sem kemur fyrstur að slysi/dauðsfalli í skóla, hringir í 112 og síðan í skólameistara og tilkynnir um slysið/dauðsfallið. Starfsmaðurinn reynir að halda nemendum frá vettvangi og veitir þá aðstoð sem þörf er á. Mikilvægt er að hafa stjórnina á vettvangi og að enginn yfirgefi vettvang í uppnámi.

Skólameistari leitar staðfestingar á að hringt hafi verið á sjúkrabíl og lögreglu eða vinnueftirlit eftir atvikum.

Skólameistari biður viðkomandi starfsmann að skrá niður vitni að slysinu/dauðsfallinu.

Skólameistari lætur starfsfólk vita. Aðrar aðgerðir sbr. lið fjögur í kaflanum um fyrstu viðbrögð.

Við slys skal starfsmaður frá skólanum fylgja þeim slasaða á sjúkrahúsið og vera þar með honum þar til foreldrar/forráðamenn/aðstandendur koma á staðinn.

Eigi andlát sér stað í skólanum þarf að kalla til lögreglu og prest sem sjá um að aðstandendur fái réttar upplýsingar um málið.

4 ANDLÁT STARFSMANNS

Samstarfsmönnum strax tilkynnt um látið.

Skólameistari kallar nemendur saman á húsping og tilkynnir þeim um andlátið.

Samband er haft við aðstandendur, til dæmis með heimsókn og/eða blómasendingu.

Fulltrúar skólans bjóði aðstoð við útfararundirbúning og útför.

Samstarfsmenn sjái til þess að minningargrein eða kveðja birtist í blaði.

Kennsla felld niður útfarardag samkvæmt nánari ákvörðun.

5 ANDLÁT/ALVARLEGT SLYS NÁKOMINS ÆTTINGJA NEMENDA (FORELDRI/SYSTKINIS EÐA ANNARRA NÁTENGDRÁ ÆTTINGJA)

Skólameistari tilkynnir starfsmönnum um atburðinn.

Náms- og starfsráðgjafi/skólastjórnendur/umsjónarkennari hafi samband við hlutaðeigandi nemendur og kanni líðan þeirra og undirbúi komu þeirra í skólann (sjá næsta kafla).

Ef atburðurinn verður á skólatíma og nemendur tengdir honum eru í skólanum skal sækja þá úr tíma, þeim tilkynnt um atburðinn og hlúð að þeim eins og hægt er. Þar sem mismunandi er hvernig fólk tekur áföllum þarf skólinn að vera undir það búinn að bjóða fram þá aðstoð sem nauðsynleg er til að nemendur fari ekki út úr skólanum í þannig ástandi að þeir geti orðið sjálfum sér og öðrum til skaða.

Kannaður verði vilji viðkomandi nemenda til frekari viðbragða og óskir þeirra virtar.

Hjálpa þarf einstaklingi sem orðið hefur fyrir áfalli til að koma aftur í skólann

Gott er að fulltrúi skólans, t.d. náms- og starfsráðgjafi, hafi samband við nemanda og semji um heppilegan dag til að koma aftur í skólann og hvernig byrjunin verður.

Skipuleggja þarf endurkomuna með bekknum. Hvað á að segja við þann sem kemur? Sá sem kemur vill vita hvað hefur verið sagt í skólanum.

Athuga að það að koma aftur til skóla eða vinnu er ekki eingöngu að vinna upp verkefni heldur líka að hitta vinina og koma skipulagi á líf sitt.

Gera ráð fyrir sveigjanleika í kennslu.

Hvetja aðra nemendur og starfsfólk til að sýna umhyggju og stuðning.

Áframhaldandi stuðningur eftir áfallið.

Venjubundið skólastarf sefar óttann og kvíðann sem fylgir áföllum. Mikilvægt er að starfsmenn skólans séu eins eðlilegir og hlýlegir og þeim er unnt. Tillitssemi og virðing felst m.a. í því að staldra ekki of lengi við áföllin heldur halda áfram lífsgöngunni þó sorgin sé til staðar.

Hlúð að nemendum. Nemendum gefinn kostur á að vinna með tilfinningar sínar. Boðið upp á einstaklingsviðtöl. Nauðsynlegt getur reynst að fá utanaðkomandi aðstoð til að álag verði ekki of mikið á starfsfólk skólans, t.d. sálfræðing, prest, áfallateymi við heilsugæslustöðvar o.s.frv.

Hafi nemandi eða starfsmaður látist, er hins látna minnst með sameiginlegri athöfn í umsjá prests. Ritari sér um að minningabók liggi frammi sem og mynd af viðkomandi. Húsvörður flaggar á jarðarfarardag.

Votta samúð. Hafa samband við fjölskyldur sem hafa orðið fyrir missi og votta samúð. Minningargreinar, kransar og blóm frá bekknum/skólanum.

Haldið áfram næstu vikur og mánuði að hlúa að nemendum og starfsfólki skólans. Gefa skal gaum að áfallastreitu meðal nemenda og starfsmanna skólans. Boðið verður upp á hópviðtöl eða einstaklingsviðtöl ef þörf er á undir stjórn til þess hæfra einstaklinga. Áfallaráð metur hvort þörf sé á viðtölum.